

DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

CİNSEL TACİZE VE CİNSEL SALDIRIYA KARŞI

POLİTİKA BELGESİ

I.AMAÇ

Doğu Akdeniz Üniversitesi, üniversitenin tüm bireyleri için pozitif bir öğrenme, çalışma ve yaşama ortamı sağlamayı taahhüt eder. Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin hedefi kişisel, entelektüel ve akademik gelişimi besleyecek demokratik bir üniversite ortamını sağlamaktır. Doğu Akdeniz Üniversitesi bileşenleri kamusal bir hak olan karşılıklı saygıya dayalı özgür eğitim ve çalışma ortamını sürdürmek için gereken sorumluluk ve duyarlılığı gösterirler.

Cinsel taciz ve saldırı, cinsiyet ayrımcılığının bir parçasıdır ve farklı biçim ve düzeylerde de olsa toplumsal yaşamın her alanında sıklıkla karşılaşılan bir olgudur. Cinsiyet ayrımcılığı ise erkek egemen kurumsal ve kültürel yapılardan beslenen ve bu yapıları yeniden üreten toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaygın ama görünmez kalan bir yansımasıdır. Bu bağlamda cinsel taciz ve saldırı esas olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılık biçimidir. Ayrıca cinsel taciz ve saldırı, mağdurlarını çok çeşitli biçimlerde olumsuz etkileyebilen bir hak ihlali olması niteliği nedeniyle de suç teşkil etmektedir.

Üniversite ortamında rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlara ve şiddete maruz kalmak, kişinin çalışma, öğrenim ve akademik yaşamı yanında gündelik yaşamını, ruhsal ve bedensel sağlığını da olumsuz etkileyebilir ve kişide travmatik etkilere yol açabilir. Üniversite, akademik personel, idari personel ve öğrenciler arasında olduğu gibi bu statülerin kendi içlerinde de hiyerarşik ilişkiler barındırır. Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle çoğu zaman taciz görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal

ortam bu durumdan zarar görmektedir. Daha çok kadınlara karşı bir ayrımcılık biçimi olarak işlendiği açık olmakla birlikte, farklı cinsel yönelimlere ve cinsiyet kimliğine sahip bireyler de tacizden etkilenmektedir. Ayrıca cinsel taciz ve saldırının erkeklere de yönelebilmesi ve aynı cinsten kişiler arasında gerçekleşmesi de mümkündür.

Bu politika belgesinin amacı, cinsel taciz ve cinsel saldırıdan arınmış bir akademik ve mesleki ortamın yaratılmasına yönelik ilkeleri belirlemek ve düzenlemeleri tanıtmaktır. Bu bağlamda Doğu Akdeniz Üniversitesi cinsel taciz ve saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini garanti eder ve bu davranışlara maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişileri ilgili adımları atmaya teşvik eder. Bu politika belgesi ile Doğu Akdeniz Üniversitesi, üniversite bileşenlerinin cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığını ve duyarlılığını arttırıcı düzenlemeler yapmaya, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye bileşenlerine cinsel taciz ve cinsel saldırıya ilişkin önlemler ve (psikolojik, hukuki, tıbbi vb.) destek mekanizmaları sunmaya hazır olduğunu bildirmekte ve taahhüt etmektedir.

Bu politika belgesi, cinsel taciz ve saldırının yaşanmadığı bir akademik ortamın yaratılmasına katkıda bulunmayı, bu tür olayları engellemeyi amaçlamaktadır. Ancak belgenin amacı, cinsler arasındaki ilişkileri sıkı bir disipline sokmak, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlakı dayatmak, ifade özgürlüğünü ve özgür tartışma ortamını engellemek, cinsel içerikli her tür kişisel gerilim ve rahatsızlıkları resmi süreçlere dâhil etmek ve sert yaptırımlarla karşılamak değildir. Bu belge, asıl olarak toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratarak cinsel taciz ve saldırıyı önleyici ve caydırıcı araç ve mekanizmaları geliştirecek sürece katkıda bulunmayı hedefler. Ayrıca bu belge, cinsel tacize uğrayanların, kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam oluşturarak kişilerin taciz karşısında güçlendirilmelerini amaçlar. Sonuç olarak bu belge Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin cinsiyetçi kültüre karşı politikasını ifade etmektedir.

Doğu Akdeniz Üniversitesi bu amaçla, üniversite bünyesinde **“Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi”** adını taşıyan yeni bir birim oluşturmakta, bu birime konuyla ilgili idari, akademik ve eğitsel görev ve yetkiler tanımakta, şikayetlerin ele alınıp çözümlenmesi sürecini ve mağdurlara yönelik destek mekanizmalarını geliştirmektedir.

“Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi”, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi(DAÜ-KAEM) bünyesinde çalışan; Birim Koordinatörü, Birim Kurulu ve uzmanlardan oluşan bir birim olarak düzenlenmiştir. Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Kurulu Rektör tarafından görevlendirilen yedi üyeden oluşur.

Birim Kurulunun görevleri; cinsel taciz, cinsel saldırı, cinsel istismar ve misilleme iddialarını incelemek; cinsel taciz konularında soruşturmacılara ve ilgili idari birimlere bilirkişi desteği sunmak; ağır taciz durumlarıyla ilgili acil tedbirleri almak için yetkili organlarla işbirliği yapmak; üniversitede cinsel tacize ve cinsel saldırıya karşı farkındalık yaratmak için eğitim, tanıtım ve benzeri çalışmaları düzenlemek ve yayınlar yapmak olarak belirlenmiştir.

II. KAPSAM

Bu Belgede yer alan ilke ve uygulamalar tüm Üniversite bileşenlerini kapsar. Bu düzenleme, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın, öğrencilerin, akademik ve idari personelin, kampüslerde hizmet alınan tüm kişi ve işletme çalışanlarının maruz kaldıkları tüm cinsel taciz ve saldırı durumlarına uygulanır. Hem üniversite içinde meydana gelen olaylar hem de dışarıda meydana gelen ancak üniversite ortamına taşınan ya da akademik yaşama ve çalışma ortamına etkisi olan eylemleri kapsar. Tüm üniversite bileşenlerinin cinsiyeti ve cinsel yönelimi nedeniyle ayrımcılığa tabi tutulduğu tüm durumları içerir. Bu politika belgesi ile Üniversite, tüm cinsel taciz ve saldırı iddialarını değerlendirmeyi, soruşturmanın düzgün işleyişi ve/veya şikâyetçinin korunmasının

gerektirdiği durumlarda ilgili mevzuata uygun olarak ivedilikle ve aktif biçimde idari tedbirler almayı taahhüt eder.

III. TANIMLAR

A.Cinsel Taciz

Cinsel taciz kişiyle vücut teması bulunmadan yapılan ve rızaya dayalı olmayan, cinsel içerikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir. Doğrudan olabileceği gibi, örtülü biçimde de görülebilir.

Olayın gerçekleştiği ortama ve “bağlam”a göre, ısrarla tekrarlanan eylemler ya da bir tek eylem cinsel taciz olarak değerlendirilebilir. “Süreklilik” önkoşul değildir.

Cinsel taciz, taciz niteliğindeki hareketlerin *yoğunluğuna* ve *niteliğine* göre; basit taciz, sürekli taciz ve ağır taciz olmak üzere üçe ayrılır. Bu listeyle sınırlı olmamakla birlikte, aşığıdaki örnekler belirtilen cinsel taciz türlerini oluşturabilir:

1) Basit taciz. Tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketler. Örneğin, laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak ve iltifatlarda bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak, pornografik materyal ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek ve sosyal medyayı bu amaçlarla kullanmak, cinsiyete veya cinsel yönelime veya cinsiyet kimliğine ilişkin ayrımcı söz ve eylemlerde bulunmak vb.

2) Sürekli Taciz: Basit tacizin, uyarılara rağmen sürekli yapılması halinde söz konusu olur.

3) Ağır Taciz: Tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketlerdir. Kişinin mesleki ya da akademik otorite konumunu suistimal etmesiyle ilgili olabileceği gibi, eşit statüde olanlar arasında da ağır taciz durumları gerçekleşebilir. Cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin öğrencilik, akademik ya da iş hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinin, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlanacağına açık olarak söylendiği veya ima yoluyla belirtildiği durumlarda söz konusu olur.

B.CİNSELSALDIRI

Cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir. Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

İlk şekilde, cinsel saldırı cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında; durumun özelliklerine göre sarılmak, ellemek, okşamak, dokunmak sayılabilir.

İkinci tür cinsel saldırıda ise kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi söz konusudur.

C.Cinsel İstismar

18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve cinsel taciz eylemleri "**çocuğun cinsel istismarı**" olarak değerlendirilir.

Ç.Misilleme

Cinsel veya duygusal amaçlı gayret ve tekliflerin reddi ve\veya tacize uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi/gitmesi nedeniyle, bu duruma maruz kalan kişinin örtülü veya açık biçimde iş veya eğitim yaşamının intikam\misilleme amacıyla zorlaştırılması veya gelişiminin engellenmesi (örneğin öğrenci ise not kırılması, çalışan ise terfinin engellenmesi) de taciz bir türü olarak değerlendirilir. Aynı şekilde

cinsel veya duygusal amaçlı gayret ya da tekliflerin kabulü durumunda ödül, terfi, not gibi her türlü ayrıcalık vaat etmek de tacizin bir türü olarak değerlendirilir.

IV. İLKELER

1. İvedi ve Aktif Değerlendirme İlkesi

Başvurular sonuçsuz bırakılamaz; ivedi ve aktif biçimde değerlendirilir.

İstenmeyen cinsel tavır ve yaklaşımların, aralarındaki kurumsal hiyerarşi nedeniyle güç asimetrisi bulunan kişiler (Öğretim elemanı-öğrenci, yönetici-çalışan vb) arasında yaşandığından ya da misilleme riski içerdiğinden şikayetçinin öğrenim veya istihdam durumunu, akademik\idari kariyerini olumsuz şekilde etkileyen cinsel taciz ve saldırı vakaları öncelikle değerlendirilir ve şikayetçinin korunması amacıyla ilgili mevzuata uygun idari tedbirler ivedilikle alınır.

2. Adil ve Nesnel Değerlendirme İlkesi

Başvurular süratle, adil ve nesnel olarak değerlendirilir. Başvuruların değerlendirilmesinde etik ilkelerin yanı sıra olayın nesnel ve öznel koşulları dikkate alınır.

3. Gizlilik İlkesi

Üniversite, cinsel taciz ve saldırı iddialarının ele alınmasında tüm aşamalarda başvuruda bulunan ve şikayet edilen kişilerin özel hayatlarının gizliliğini koruyacak şekilde sürecin yürütülmesini teminat altına alır. Raporlama ve\veya şikayeti inceleme sürecinde yer alan kişiler; gizliliği korumakla ve şikayeti, konuyla ilişkili bütün kişilerin itibarına saygı göstererek ele almakla yükümlüdürler. Gizlilik ilkesi, özellikle cinsel taciz ve saldırı iddialarının, ihtilaf halindeki kişilerin özel yaşamlarıyla ilgili ayrıntıların sosyal ortama taşınmadan çözüme kavuşturulabilmesi açısından da önem taşımaktadır.

4. Gönüllülük İlkesi

Cinsel tacize ve/veya saldırıya uğradığını düşünen üniversite mensubu kişiler, ilgili birimle temasa geçmek konusunda teşvik edilirler. Bu kişiler, tüm destek mekanizmaları, şikayetçi tarafın hakları, şikayet yolları ve uygulanacak işlemler konusunda bilgilendirilirler. Bununla birlikte, bu mekanizmalardan herhangi birine başvurmak isteyip istemediğine şikayette bulunan kişi karar verir. Başvuruda ve sürecin ilerlemesinde gönüllülük esastır. Ayrıca, şikayetçi tarafı haberdar etmeksizin ve onayını almaksızın hiçbir işlem başlatılamaz ve yürütülemez.

5. Beyanın Esas Alınması İlkesi ve Delillendirme

Cinsel taciz ve saldırı çoğu zaman iki kişi arasında geçen ve kanıtlanması zor olan bir olgudur. Bu durum, tacize ve/veya saldırıya uğrayan kişileri suskun kalmaya itmekte ve dolayısıyla tacize uygun bir ortama neden olmaktadır. Cinsel taciz ve saldırı eyleminin değerlendirilmesinde şikayet sahibinin beyanı esas alınır. Bu ilke, eylemin şikayetçi üzerinde bıraktığı etkinin tacizin ve saldırının varlığı için yeterli delil sayıldığını gösterir. Bu belge ile getirilen önleme mekanizmaları, açık kanıtların olmadığı durumlarda da tacizin ve/veya saldırının doğasına, olayın bağlamına ve kişilere dair daha bütünsel bir akıl yürütme ile “olayın niteliğini anlama” ilkesiyle işleyecektir. Buradan hareketle mağduriyete uğradığını düşünen kişiler, olayın niteliğinden emin olmasalar dahi, bu durumu bildirme konusunda teşvik edilir. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe, sanık lehine yorumlandığından tacize ve/veya saldırıya uğrayan kişilerin soruşturmada delil olarak kullanılacak değişik türden materyalleri (görsel, işitsel kayıtlar, ya da tanık ifadeleri) hukuka uygun olmak koşuluyla toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir. Bu hassasiyet konusunda şikâyetçi bilgilendirilmelidir.

6. Kasıtlı Yanlış Beyanlar

Yapılan başvurular sonrası işletilen sũreçte iddia sahibinin kasıtlı olarak yalan sũylediđinin ve yanlış beyanlarda bulunduğunun hiç bir řũpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda, başvuruda bulunan kişi hakkında disiplin yaptırımını uygulanacaktır. Bu politika belgesi, ũniversitenin tũm bileşenlerini cinsel taciz ve saldırı iddiaları ũzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların gũrũlmemesi konusunda uyarır.

Bu Belge ile Doğu Akdeniz ũniversitesi, yukarıda açıklanan amaçlar, ilkeler ve usuller çerçevesinde, ũniversite bileşenlerinin cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması ve bu tũr olayların engellenmesi için çaba gũstereceđini, bu tũr iddialar ve şikâyetler sũz konusu olduğunda etkin ve ivedi bir disiplin soruşturması ve yaptırım mekanizması işleteceğini kamuoyuna duyurur.